

1476

מדינת ישראל
הכנסת

ס. ב.

מס' 26/1

מיטיבת ועדת החינוך והתרבות שהתקיימה
ביום ג', כאח באדר א' תשי"ז - 26.2.57.
בטעה 11.10.

נוכחים:

ב. צ. הראל	חיואר
ר. הקטין	
פ. זואריץ'	
ס. כפרי	
ח. מגורי-כתן	
ד. נצר	
א. רזיאל-נאור	
א. תלמי	

מזמנים:

מ. אמדור	-	המנהל הכללי במסרד החינוך והתרבות
י. שריד	-	המנהל למנהל הכללי במסרד החינוך והתרבות
ר. סטנר	-	היועצת המשפטית במסרד החינוך והתרבות
א. כהן	-	מפקח מרכז על כתי-ספר לנערים עובדים
י. מיוחס	-	מנהל לשכת הנוער

סדר-חיום:

א.	סאלות ותשובות.
ב.	תשובת נציגי המסרד לדיון על סקירת מצב כתי-הספר לנערים עובדים.
ג.	סקירה על מעולות לימי הנוער.

=====

חיואר ב. צ. הראל: פותח את היטיבה.

א. תלמי:

לאור הקיצוצים הצפויים לכל המטרדים - האם משתתפת הוועדה בהנחיות והמלצות לגבי הקיצוצים? האם יש נוהג כזה, האם זה חוקי, האם זה רצוי?

מ. אבידור:

הצעת התקציב מהגסט לכנסת על-ידי הממשלה ולא על-ידי המטרדים. לחברי הכנסת ישנה הסמכות לדרוש בהצעת התקציב בין אם אלה הם קיצוצים או לא. במקרה ותבוא הצעה אחרת מצד הממשלה, סוברנית הכנסת וכל ועדה לצון אופן ההחלטה.

אשר לנוהג - הרי המטרדים אינם אצים להציע קיצוצים וטרם אמרו לנו שאנו צריכים להציע זאת. אולם אינני יודע עדיין אם ועדת החינוך מסכימה להצעת התקציב המונח על שולחן הכנסת, אנו עוסקים במה דעתה בעניין.

חיוור ב. צ. הראל:

הדיון בקריאה הראשונה של הצעת התקציב אינו מסתנה. לאחר מכן תעבור הצעת התקציב לוועדת הכספים וטם תבואנה ההצעות לטינויים. יתכן ותבואנה לטם הצעות מטעם הממשלה. בדרך כלל אין התקציב שייך לוועדת החינוך ותרבות, אלא לוועדת הכספים. למרות זאת ישנן כל שנה התייעצויות מסודרות לוועדת הכספים ולוועדת החינוך ותרבות. אזי אם ירצו חברי הוועדה להעיר הערות תהיה להם האפשרות הפורמאלית לכך, אם כי מתטובתו של המנהל הכללי ראיתי גישה יותר פורמאלית באומרו שהממשלה היא-היא שמביאה את התקציב.

ב. תשובת נציגי המשרד לדיון על סקירת מצב בתי-הספר לנערים עובדים:

א. כהן:

חלק מחברי הוועדה שאלו מיהו ציבור התלמידים, האם אלה הם נטירי בתי-הספר או אחרים? תלמידי בתי-הספר לנערים עובדים מורכבים משני סוגים: עולים חדשים ונטירים - גם הנטירים הם עולים חדשים. זו אחת התמיהות ועתה עורך המשרד מחקר על הנטירה מבתי-הספר היסודיים, כי יש ואני נכנס לכיתה בבית-ספר לנערים עובדים ורואה שטם נער גדול שעבר את גיל בית-הספר היסודי - הוא מהנטירים. אולם יש בבית-הספר גם נערים שבאו ישר מהאגיה. בטכונות האחרונים פגסתי ילדים כאלה ממצרים הנמצאים בבית-סמט, או ילדים מצפון אפריקה הנמצאים בקסטל - אלה הם ממס ילדי עולים.

יש עדיין בישראל כיתות נוער בהן לומדים קרוא וכתוב. אבל שיפוט זה של כיתות פחת בטנים האחר ונות בהסוואה עם הטנים הקודמות, ואפילו יבהסוואה לטנים רחוקות מאד.

שאלו כאן אם הנוער העזוב מגיע לבתי-ספר שלנו - הוא איננו מגיע בהמוניו, כל נוער זה יש להביא לבית-ספר, ואנו טרם הגענו לשיטה של הבאת הנוער הזה לבית-הספר. לרוב הנערים באים מאליהם לבית-הספר. אבל ישנם מסומות שבעזרת כטרונותיהם של אנטי המקום מצליחים להביא את הנוער העזוב הזה לבתי-ספר שלנו, לכיתות טובות ולמורים טובים. שט מוצא הנער ריפוי ואז מפתיעות מאד התוצאות.

אנו ממליצים על מועדון ליד בית-הספר לנערים עובדים. כיצדן יש להקים פינה אחת ליד בית-הספר, כי ישנם נערים ונעמות רבים המופיעים לבית-הספר קצת יותר מוקדם, או ישנן נערות העובדות חצי יום. לכן אנו תומכים בכך שטעה אחת לפני תחילת הלימודים יבן הנערים והנערות למועדון. שט תהיה להם פינה למשחקים - דבר זה יצור את העניין למקום, כלומר, ימסוך את הנוער העזוב לבית-הספר. אחוז הכנות בבתי-הספר שלנו אינו נמוך מ-50, אולם נוכל לבדוק זאת.

אשר לבתי-ספר ערביים לנערים עובדים - בררתי את הדברים עם המחלקה הערבית שלנו: נעטים מאמצים עצומים כשטח זה.

26.2.1957

תשובת נציגי המטרה לדיון
על סקירת מצב בתי-הספר
לנערים עובדים.

א. כהן:

באחת ההזדמנויות לבתי עם אחד המפקחים הערביים הצעירים בחדר אחד, אשר
מאד התעניין בכך ורצה לטפח את בתי-הספר הללו.

אשר לשאלות מהסוג האחר בקשר לתכנית הלימודים
והחינוך המקצועי, והאם התכנית הזו התחשבה בתכניות קודמות. התכנית
הזו מבוססת על תכנית שהופיעה לפני 4-5 שנים במטרה החינוך והתרבות מטעם
זרם העובדים. זרם העובדים הוציא בזמנו תכנית מצומצמת ומרוכזת ואנו
חשבתמנו בה בעריכת התכנית החדשה. התכנית של זרם העובדים מבוססת על
על 3 דפים קטנים שהוצאו על-ידי הוועד הפועל של ההסתדרות. ואכן, היתה
זו התחלה צנועה מאד.

אשר לשאלה אם איננו חושבים על תכניות

מרוכזות גיונים? אילו חשבנו על כך חיינו צריכים ל-10-20 תכניות. לכן,
אמרנו סצריכה להיות תכנית מכסימום וכל מוסד יתאים עצמו לתכנית ויבחר
בה את המתאים לו. נוסף לכך, יש לציין, כי למרות שזוהי תכנית
מכסימום נמנענו מגודש משום שלמדנו מהסגיאנות של בית-הספר היסודי.
התכנית מתקבלת בשמחה במידה רבה, אך במקומות מסויימים היא כאילו ולא
הגיעה. אנו מתכננים עתה כיצד להיכ את המורים ללכת לפיה, כי ישנן
תופעות שמורה מלמד שלא לפי התכנית. למשל, ביקרתי בבית-ספר אחד
וראיתי כיצד מלמד המורה את מסקל הסירה המקראית. סמתי לב לתגובות
התלמידים וראיתי שהנערים תפסו את העניין. חשבתי אולי במקרה
נגע המורה בנושא זה. הבוננתי בחומר הנמצא על שולחנו של המורה
כדי לדעת מה פטר המקרה והתברר שאלה^ה הן הרצאותיו מהאוניברסיטה. הוא
לימד בכיתה ח' ואני הזדעזעתי מהמקרה הזה.

אשר לבעיות החינוך המקצועי - נשמעו כאן

סתי דעות נכונות. הוזמנתי לוועדה הדנה בענייני החינוך הטרומ-מקצועי
על-מנת להציע הצעות ביחס לבתי-הספר לנערים עובדים. ישבתי עם אנשי
המטרה ואנשי הנוער העובד כדי לבדוק את העניין. היתה כאן הסתייגות מהעניין
עקב נאומי של מר קציר במועצת ההסתדרות. הוא אמר, כי ההתפתחות השכנית
מחייבת דחיקה הסכלה כללית. אני התפלאתי לשמוע דברים אלה ממנהל מחוז
ירושלים של מטרה העבודה. אני אינני מקבל זאת משום שנערים אלה בכל
זאת זקוקים למלאכה. אינני חושב שהכיתות הטרומ-מקצועיות של
בתי-הספר היסודיים יטיטו למסור לנו את הכיתות הללו. נוסף לכך, אנו
מתלבטים כאן אם לעשות זאת על חשבון הלימודים הכלליים או כתוספת. אנו
חושבים על מזיגה. כלומר, לעשות זאת במידה מסויימת על חשבון הלימודים
הכלליים ולהוסיף מספר שעות. יוצא איפוא, כי המסגרת תורחב. רק באופן
מעטי אפשר יהיה לראות את הדברים הלכה למעשה.

אשר לניסויים של סוגי בתי-ספר שונים -

הזכרתי כבר את בית-הספר האזורי ביסובים החקלאיים. גם חברת-הכנסת
כפרי עמדה עליהם. היתרונות של בית-הספר האזורי הן שהכיתות מרוכזות
וחוסכות במורים. החסרון הוא שהיטוב מתרוקן מתוכנו. כן ישנה קטיי
תחבורה שלא קל להתגבר עליהם. אולם מאחר ואנו נמצאים בתהליך של חיפויים,
אזי ודאי יחיו מקומות מסויימים שהדרך הזו תהיה טובה.

אנו. חושבים על עוד דרך אחת שטרם הגענו

אליה ואולי הטובה נעשה ניסיון, אם נתגבר על הקשיים: לקיים עבור הנוער
הנמצא במקומות חקלאיים יום לימודים בסבוע במקום לקיים את הלימודים
בכל ערב. כלומר, ברצוננו לשחרר את הנערים הללו באמצעות החוק ליום
בסבוע. אמנם כאן יהיו קשיים של מכנים ומורים, כי המורים עסוקים
במסך היום. כן ישנה הצעה שישתררו את הנערים הללו פעמיים בסבוע,
כל פעם לחצי יום. אולם, לדעת, ישנו ערך רב למסורת של למידה
בערבים. עצם העובדה שקיים בית-ספר לנערים עובדים בארץ המהווה

26.2.1957

תשובת נציגי המטרה לדיון על

סקירת מצב בתי-הספר לנערים עובדים.

א. כחן:

מטרת של למידה בערבים - דבר זה הוא חיובי למדי. אבל אנו היינו רוצים לעשות ניסויים כפי שסיפרה עליהם גברת ברכה חכם שבסין לומדים הנערים ליד בתי-החרושת בהם הם עובדים. אולם אין לנו נערים כה רבים שנוכל לעשות זאת.

ברור, כי בית-הספר הגדול הוא טוב יותר מחקטן, ואנו חותרים לכך. אולם אנו עומדים בפני קושי שהנערים מהפרברים אינם יכולים להגיע למקומות מרוחקים. אזי יש צורך לפתוח כיתות מסויימות ופעמים רבות הכיתות הללו הן עלובות. אולי תחבורה היתה פותרת את הבעיה. למשל, גם בכית-סמט וגם בקסטל התרחקו הטיכונים מהמרכז מרחק רב, אזי אם יש לנו 7 נערים בכיתה אנו מצרפים אליהם מוגרים כדי שתלפתר שאלת הלימוד וטלא נזביח אותם לגמרי.

נטמעה כאן הצעה להאריך את שנת הלימודים וללמד בכית-הספר לנערים עובדים גם בחודשי הקיץ. אולם ההצעה אינה טובה, כי זה שמכיר את הענין יודע שביקור סדיר איננו טוב, משום כך אין להמשיך את שנת הלימודים. אולם יש טעם לקיים את בית-הספר בצורה אחרת. למשל, בבתי-הספר שלנו אין התעמלות ואין ציוד מתאים לכך. לכן, הביקור בבית-הספר בחודשי הקיץ צריך להיות ביקור-רשות והוא צריך להיות מבוטס על חוגים, נופש ופעולות חברה. אולם בית-הספר צריך להיות קיים, כלומר, באותו מקום מוכרח להיות גרעין של בית-ספר קיים. אבל לא לימודים סדירים במסגרת החוק.

הערות מספר ביחס לאוהלו וכפר פינס - אני שמח שחברי הוועדה שואלים מדוע ערכנו רק 4 מחזורים. אולם זוהי שאלה תקציבית ואנו עדיין חייבים כאן כספים. מדוע ערכנו זאת באוהל? כי קסמה לנו הסכיבה. שט מוקדש חצי יום לנדפס וחצי יום ללימודים. יש לנערים הללו טיול גדול לגליל העליון ולמקורות הירדן עם נושא מרוכז - דבר זה מתקבל על לבם של הנערים באופן יוצא מהכלל. אנו נשמח אם ימצאו עוד מקומות שטם נוכל לערוך מחנות כאלה. לא קיימנו זאת בבתי-ברל, כי המחיר גבוה מדי. המחיר שקיבלנו באוהלו לאחר מאמצים היה 2.500 ל"י.

חברת-הכנסת רזיאל-נאור, מרכז המחנה הוא איש שלנו והמדריכים הם אנשים שלנו. אולי יכולנו לסמוך על אחרים, אבל מתוך הסכמים שונים אנו מספקים את צוות עובדי החינוך ואיננו סומכים על אחרים. אנו נהנים במקום מהתנאים המספקים, כי הנערים עובדים טעה ביום באוהלו.

אשר לבעיית המורים - חברת-הכנסת נצר, קשה להשוות את הרשת הקיימת לזו שהיתה לפני שנים. לפני 16 שנה היו בארץ 20 בתי-ספר לנערים עובדים, ולפני 20 שנה לא היו יותר מ-30 בתי-ספר. צוות המורים הגיע ל-60 והיה בהם גרעין טוב של מורים. עתה ישנם למעלה מ-250 בתי-ספר ולמעלה מ-600 כיתות. אחוז המורים הבלתי מוסמכים למעלה מ-50. חשבתי שאם אנו זקוקים בערך רק ל-600 מורים נוכל לבחור את המורים. הולט ביטובי עולים אנן מוכרחים לקחת את המורה הנמצא במקום בין אם הוא טוב או רע. אפילו בסכיבות ירושלים קשה לנו להשיג מורים. רק בירושלים עצמה אפשר להשיג מורה. כן המצב בכל הארץ. נוסף לכך, האוניברסיטה שלנו היא אוניברסיטה של כל טעות היום ומשום כך קשה להשיג מורים. אפשר להתגבר על המחסור במורים והטבתם על-ידי תחבורה למורים. כלומר, הפתרון הטוב ביותר יכול היה להיות הסעת המורים למקומות המרוחקים. יתכן שדבר זה היה משתלם.

אולם, לאור המציאות אני רוצה להתנגד לדבריהם שבטמעה כאן. בוודאי שהיה טוב מאד לו היו לנו מורים שעבודתם כבתי-ספר לנערים עובדים היתה עבודתם היחידה. אולם אין זה נכון שמורים כאלה הם הטובים והמעולים. יש ביניהם מורים מעולים וישנם אחרים. ישנם כמה מנהלים שהם לברכה למוסדותיהם למרות שזוהי עבודתם הנוספת ואנו מתכוונים

126.2.1957

תשובת נציגי המטרד לדיון על סקירת מצב בתי-הספר לנערים עובדים.

א. כחן:

שהמטרד לא יאסור על מורים אלה את עבודתם הנוטפת.

שאלת סמינר למורים לבתי-ספר לנערים

עובדים - לדעתי, אין טעם במלל זה לקיים סמינר מיוחד לנערים עובדים. אולם יש לתגן הכסרה נוספת לאותם התלמידים שירצו ללמד בבתי-ספר לנערים עובדים. רק הסבוע סוכם שבעיות ההוראה בבית-ספר לנערים עובדים נכנסים כמקצוע בחירה 4. סיכמנו את הדברים עם דוקטור אורמיאן וכבר בקיץ זה יתחילו בכך על חשבון הארכת שנת הלימודים בסמינרים.

אשר לקיום ימי עיון ושבועות עיון למורים

ובמיוחד למורי בתי-הספר לנערים עובדים, ובעיקר, למורים מלתי מוסמכים - חט טוקדים ברוב השבועות הפנויים על בחינות המילואים כדי לחיפך למורים מוסמכים. לכן, אם נרצה לקיים ימי עיון לא תהיה לכך הענות מלאה דווקא מצד אלה הזקוקים לכך, כי הם עושים לילות כימים.

כאשר אני בא לסכם את הדברים נראה לי שתחבורה

למורים תקל על הבעיות. כן גם תדריכים, ספרי לימוד, מועדון, חסמל למקומות הטונים וריהוט. אולם כל אלה הן בעיות תקציביות, ואני טבור טצריך להמצא לכך הכסף הדרוש. מטום כך הצענו בהצעת התקציב, על דעת ההנהלה, תוספת של 50% לתקציב בתי-הספר לנערים עובדים. דבר זה נחוץ כדי לקדם את המפעל.

חברת-הכנסת הקטין, אשר לתכנית ההרחבה

ומה הוטביט לעשות בטטה זה - תכננו תכנית מדוייקת העומדת להתמצע מסיתוף ועזרה הדדית מצד מינהל החסברה. אני הוטב טסיתוף זה יכול להביא ברכה רבה אם באמת חזברים הללו יתמטרו לארגון התלמידים, להגברת הביקור הסדיר ולעקיבה אחרי הנטירה ואחרי החיסורים. לא נראה לנו מיותר ענין טיתוף הפעולה בפיקוח, כלומר, נראה לנו טיתוף פעולה ועזרה הדדית בפיקוח, אבל לא בביטול הפיקוח המיוחד על בתי-ספר לנערים עובדים. אנו מקבליים זאת שמפקח על בתי-ספר לנערים עובדים המגיע לכל מקום קטן יבקר גם בכיתות הנחלת הלטון ויבדוק את מצבן כדיקה קלה. אולם יחוד זה של בתי-ספר אלה הוא ענין פדגוגי בדיוק כטם שלא תבוא הצעה שמפקח על בתי-הספר ידריך גננת.

כן היתה הצעה של מבצע בטטה זה של בתי-

ספר לנערים עובדים. אולם אני מתנגד לכל מבצע עם רעס גדול. לדעתי, יש לעשות פעולה טיטתית ומתמדת. אמנט זהו סקטור קסה, אבל הוא מכטיח טאט תעטה פעולה טיטתית ומחוטבת, אין לי כל ספק טאנו יכולים לעלות ולהביא ברכה לאלפי נערים טזקוקים באמת לרשת זו.

ס. אבידור:

כטעם בכל דיון בבתי-ספר לנערים עובדים ישנה

באופן טבעי ערכוביה של טתי בעיות:

- 1) בתחום החוק - אלה חט אותט הנערים והנערות בני 14-17 טנה, ועד בכלל, שלא טיימו את בתי-ספר יטודיים. החוק דן רק בנערים ונערות אלה ומחייב את המטרד לטפל בהט. 2) אולט תמיד צצה ומתעוררת הטאלה הטניה של בני 14-17 טנה טטימו בתי-ספר יטודיים ואינט ממטיכים ללמוד. רבות מחטאלות טעוררו חברי הוועדה נוגעות לטוג הטני וחגיע הזמן לדון ברצינות בטאלה זו, כי מטטר בני 14-17 טנה טטימו את בתי-הספר היטודיים וטיטימו אותט בטנים הקרובות, וטלא יהיה להט המטך, ילך ויגדל.

כאשר מדברים במדינה זו על נוער עזוב, על

עבריינות וטוטטות יש לבדוק תחילה אם מטימי בתי-הספר היטודיים נכנסים במטגרת ההגדרה של נערים עובדים. חט אינט נכנסים בהגדרה זו. אביא דוגמה ממטרד העבודה: הוא מטפל כיום ב-13,000 חניכים בגיל 14-17 טנה. כידוע לכט, קיים חוק חניכות לפיו מפעיל טר העבודה מקצועות

26.2.1957

תשובת נציגי המשרד לדיון על סקירת מצב בתי-הספר לנערים עובדים.

מ. אבידור:

מסויימים, אולם ישנם עוד קורסים מסויימים שטרם העבודה טרם הפעיל אותם. אולם באותם המקצועות שהוא כבר הפעיל ישנם כיום 13,000 ילדים. אשר 6200 מנוכט הם בני 14-17 שנה המבקרים בקורסים. כן נעלה יצאנו שמתוך כ-6000 אלה ישנם כ-1000 שלא סיימו את בית-הספר היסודי ובכנסו במסגרת הנערים העובדים המשתתפים בקורסים המשותפים לנו ולמשרד העבודה ובהם לומדים 6 שעות מקצוע ז-6 שעות חינוך כללי. ואילו כ-5000 נערים ונערות סיימו את בית-הספר היסודי. כן הם לומדים 12 שעות. אלא הם לומדים 9 שעות מקצוע ו-3 שעות השכלה כללית. אם תקחו את היחס הזה שמתוך 6000 נערים ונערות רק 1000 לא סיימו את בית-הספר היסודי תבינו כיצד הולכת ומסתנית התמונה, כי חוק לימוד חובה נותן את אותותיו והוא עוד יתן יותר-ויותר. כלומר, מספר הילדים שלא סיימו בית-כיום ישנם 92,000 ילדים בגיל 14-17, אשר 20,000 מתוכם נמצאים מחוץ למסגרת. אולם שלושה רבעים מתוך 20,000 ילדים סיימו את בית-הספר היסודי, והאחרים מהווים בעיה שיט לתת את דעתנו עליהם.

אביא דוגמה: החוק האנגלי הוא אחד הליבראליים ביותר בשטח החינוך. בשנת 1944 קבע החוק האנגלי בחוקת החינוך שלו בסעיף 7 דרך החינוך התחיקתי מתבסס על 3 שלבים של החוק: השלב היסודי, השלב התיכון שטם הוא עד גיל 15 והשלב השלישי - חינוך המסך מ-15 עד 18 שנה. שם ישנו פרק המתאר את כל הדברים אם יש לתת חינוך של יום שלם, או שני חצאי ימים לפחות. אולם המחוקק האנגלי בשנת 1944 אמר שאת השלב היסודי והתיכוני שהוא עד גיל 15 מפעילים מיד. אך חינוך המסך הוא דבר לא קל ויבצעו זאת בתקופה של 3 שנים, ונתנו רשות לשר החינוך האנגלי להודיע מתי יכנס החוק לתוקפו. עד היום לא הוציא שר החינוך האנגלי צו על ביצוע החוק הזה; ועליכם לזכור שהממשלה האנגלית המרכזית מוציאה קרוב ל-70% מתקציבה על חינוך. המתחלק לרשויות המקומיות.

אני חושב שבזמן הקרוב ביותר צריכה להעסיק אותנו בעיית חינוכט ולימודים של בני 14-17 שנה שסיימו את בית-הספר היסודי, כי תוך 5 שנים נגיע למספרים כפולים מאלה שישנם כיום ורובם של הנערים הללו יהיו ממסיימי בית-הספר היסודי. שאלת בני 14-17 שמטפרים ילך וילגדל היא שאלה מדאיגה מצריכה למצוא ביטוי חוקי ואם אפשר יהיה לשלב את חינוכם של אלה עם חינוכם של הנערים העובדים שלא סיימו בית-ספר יסודי - תמצאנה לכך אפשרויות רבות יותר.

לאמיתו של דבר איננו מגיעים כיום למקומות הקטנים, כי קשה ומספר התלמידים הוא קטן. הפתרון היה טיולוב כמה כפרים יחד באמצעות תחבורה. ישנו עוד טוג אחד שקשה לנו להגיע אליו ואלה הן הכנות מעדות המזרח. זוהי בעיה חמורה למדי וישנן כאן גישות שונות. אולם אני רוצה להגיד כאן שאם כיום בעיית הנערים העובדים היא קשה, הרי בעוד 3-4 שנים היא תהיה קשה יותר, כי גם ילדי העולים הנקלטים בבתי-ספר לנערים עובדים, אינם נקלטים לפי החוק, כי הם סיימו בית-ספר יסודי בארצם ובעצם, הם אינם נערים עובדים לפי החוק הקיים. לכן מוכרחים לחשוב על חרחת המסגרת.

אשר לביקור הסדיר - אנו מטכסים עצה בקשר לכך. ברור מאליו שאפשר לספר עניין זה, אבל אי-אפשר לפתור את הבעיה במלואה כל זמן שהמורים הם אלה שישנם. המורים הללו מתחלקים לסני סוגים: מורים שזוהי להם עבודתם הנוטפת וזהו רובו הגדול של ציבור המורים בבתי-הספר לנערים עובדים; או מורים שאין זו עבודתם הנוטפת, אבל זוהי עבודה ארעית להם, כמו, הסטודנטים בירושלים שלפעמים עושים מלאכתם בצורה יפה מאד. אולם אין זו עבודת חייהם, מספר המורים העושים עבודתם זו בדחילו ורחימו הוא קטן וכל הזמן יש מחסור עצום בכוחות הוראה. אנו נכניס עתה בטמינרים מקצוע זו כמקצוע השתלמות. אולם דווקא אלה שגומרים מקצוע זה אחר-כך אינם

26.2.1957

תשובת נציג המשרד לדיון על
סקירת מצב בתי-הספר לנערים עובדים.

מ. אבידור:

עוסקים בו.

גם בעיית הוראת המקצוע הנה חוק, ובאנגליה נעשו נסיונות רבים מאד, כי הם התכוונו למשוך את בני 15-18. הם הקימו מוסדות לתפארת להוראת המקצוע. אולם הנער אמר שבמקצוע הוא עוסק כל היום ובערב הוא רוצה לקבל בידור והסכלה, וכל המוסדות הללו היו צריכים לעבור למתן הסכלה כללית, אם כי היו יכולים לתת לו זו במחצית היום. בתי-הספר לנערים עובדים יטנם עטרות מקצועות ואם רוצים לטפר את מקצועו של הנער, הרי הוא רוצה לקבל הסכלה כללית; או אם נער בן 17 והוא עדיין שליח, הרי אי-אפשר בגיל זה להתחיל לתת לו מקצוע. ושוב פעם, המספרים אמנם קטנים, אך לא צריך לזלזל בכך ולא צריך לחשוב טרם מזה תבוא הגאולה. אולם אספקט דברים על טווח ארוך יותר יט לראות שזה לא יכול רק בת 14-17, ולא טוב יהיה אם נוכל להקים לכל 10 כפרים, מתוך אותם 600 היטובים הקטנים, מרכז לתרבות גם על יסוד הנערים העובדים, גם על יסוד הנערים בני 14-17 שנה וגם יהיה זה מרכז לתרבות למבוגרים. אולם זוהי תכנית לטווח ארוך.

אשר לבעיית המיעוטים - בטנה הטניה להפעלת חוק חינוך חובה החלו מאמצים נמרצים למדי להקמת בתי-ספר לנערים עובדים ביטובים הערביים. בשנת 1951 הוקמו בתי-ספר לנערים עובדים ב-10 מקומות, כמו, בספרעם, עכו, אבו-סנך, חיפה, יפו, לוד ומקומות אחרים. כמעט כל בתי-הספר הללו נסגרו לאחר שנה אחת. בראשית השנה נרשמו התלמידים, אבל בסוף השנה לא נשארו תלמידים. בשנת 1951 כאשר ברסויות המקומיות שלנו טילמנו למורים רק חלק ממסכורתם, טילמנו למורים בכפרים הערביים את כל מסכורתם. בהיפה נעשו מאמצים יוצאים מהכלל לקיים את בית-הספר ולנסוף נסגד בית-הספר בשנת 1954, למרות שחיה שם חבר מורים טוב, כי לא היו תלמידים. כן נעשה מאמץ גדול על-ידי ראש עיריית עכו וחברי המועצה הערביים לקיים את בית-הספר לנערים עובדים במקום, ובית-הספר נסגד בשנת 1956. עוד בראשית שנת 1956 היו שם מספר תלמידים ואחר-כך גם הם לא באו יותר לבית-הספר.

כיום יטנם שני בתי-ספר ביפו. שם יטנה התמסרות יוצאת מהכלל מצד מנהלת בית-הספר ביפו ומורה אחד המקדישים לכך זמן רב. בזמנו היו שם 66 תלמידים וכיום יטנם 33-34 תלמידים. בן נפתח בתחנת לוד בית-ספר שנסגד לאחר זמן. השנה פתחנו בשנית בית-ספר זה וכו 18 תלמידים. אף נעשו נסיונות לפתוח בית-ספר מיוחד לנערות, אך גם נסיון זה נכשל. באמצעות המשקחים על בתי-הספר הערביים ובאמצעות הנכבדים הערביים בכפרים ובערים ניטנו להסתער על הענין וגם זה לא עזר לנו.

מהם הטעמים לכך? יטנם טעמים רבים; מטפר הכנים הערביים הנכנס בגדר החוק הוא קטן מאד, כי הביקור הסדיר בבתי-הספר היטודיים בטנים האחרונות הוא טוב, הוא למעלה מ-90% מהמועמדים. בטנים 1951/2 עוד היו נערים ערבים שטרם טיימו את בית-הספר היטודי, אבל מספרם הולך וקטן. אותם הנערים טבכל זאת חייבים בחוק לימוד בבתי-ספר לנערים עובדים מפוזרים במקומות כה רבים טאי-אפשר להרכיב מהם כיתה, ויט לזכור ט-75% מהאוכלוטיה הערבית נמצא בכפרים. אזי אם איכר ערבי בכפר אינו מניח לבנו לבוא ללמוד קסה לעמוד בזה. היו גם מטפטים בקטר לאותם הנערים העובדים, אזי כדאי לו לאב לשלם את הקנס ובלבד טלא לשלוח את בנו ללמוד, ברור, כי אנו נמטיך במאמצים בטטח זה ביטובי הערבי.

יטנן טתי דרכים לכך: (1) היא הקלה יותר טיהיה ביקור טל 100%, בעיקר, אצל הבנים; (2) הפתרון הטני הוא זה טאמרת גט ביחט לחינוך העברי. אבל בחינוך הערבי הוא הרבה יותר חסור, כי שם בני 14 ומעלה טיימו את בית-הספר היטודי ואינם ממטיכים בלימודיהם. זוהי בעיה כאובה בעיית בני 14-17 בעיר ובכפר. למטל, כנצרת עצמה טחיא

26.2.1957

תשובת נציגי המשרד לדיון על סקירת מצב בתי-הספר לנערים עובדים.

מ. אכידור:

עיר הטונה 22,000 תושבים ערבים וכל הלחץ שלנו על עיריית נצרת להקים בית-ספר לנערים עובדים לא הועיל וכלי הסכמת הרשויות המקומיות איננו יכולים לעשות זאת. אולם גם אם מתעוררת בעיית אלפי הנערים שסיימו את בתי-הספר היסודיים ואינם ממשיכים בבתי-הספר התיכוניים. כאשר נמצא דרך לפתור את בעיית אלה שסיימו את בתי-הספר היסודיים ואינם ממשיכים ללמוד, אפשר יהיה לכלול בפתרון גם את בעיית בני 14-17 שלא סיימו את בתי-הספר היסודיים.

ג. סקירה על פעולות לשכת הנוער:

י. מיוחס:

ברצוני למסור לכם סקירה על הטינויים וההתפתחויות שחלו בלשכת הנוער במסך 2-3 שנים אחרונות. אשתח בזה שאומר, כי לשכת הנוער עומדת לשנות את שמה ותיקרא מעתה והמהלקה לנוער. זהו סימן לטינוי ההיקף, הגדלת כוח האדם ותקציבים גדולים יותר ועוד ועוד.

תפקידי לשכת הנוער: (1) הטלמה לבית-הספר ולבית. היינו, כאשר אנו מדברים על חינוך מטלים הכוונה לזה של בית-הספר והבית; או במלים אחרות: מניעת בקיעים בבית-הספר היסודי. רק עתה עמד דוקטור אכידור על כך שמספר גדול והולך של תלמידי בתי-הספר היסודיים מצוים לידי סיוע בית-הספר היסודי, ואנו טבורים שהחינוך המטלים ליד בית-הספר מסייע להתבצרותו של הילד בבית-הספר למען יתמיד, ימשיך ויגמור את לימודיו;

(2) גורט בולט הטפעות מהרסות של הרחוב, העבריינות, שמד ויוצאי דופן אחרים;

(3) פיתוח אישיותו של הפרט, נתוניו, והקניית ערכים של חינוך לחברה ולאזרחות טובה;

(4) סיוע בתהליך קליטת עולים צעירים, כי דווקא אולי על-ידי פעולות מועדוניות ופגישות במסגרת בלתי פורמאלית מסתגל הילד ביתר קלות ורוכט את הרגלי החברה החדשה שאליה הוא נכנס.

באילו מפעלים מבצעת לשכת הנוער את התפקידים השונים הללו. ישנם כמה וכמה סוגי מפעלים: (1) מפעלים צמודים לבתי-הספר, כמו, מועדונים בבתי-הספר ובתי-תלמיד. המועדונים הם לילדים עד גיל כיתה ד' ובתי התלמיד לילדי כיתות ד-ח;

(2) מפעלים שכונתיים. כאן הכוונה למרכזי נוער בישובי עולים, בתי-נוער בטכונות ובטרברי הערים ומגרטי מסחקים ופינות מסחק בטכונות.

(3) מפעלים עונתיים. הכוונה לקייטנות קיץ ומחנות נופט;

(4) מפעלים ארציים - רשת של אכסניות נוער לטיפוח טיולים להכרת המולדת;

(5) טעיף נוסף זה הוא למפעלים מרכזיים ככוללים כינוסים, מפגטי נוער, חגיגות, תערוכות, מחנות נופט, תערומות לנוער חובב אמנות;

26.2.1957

סקירה על פעולות לשכת הנוער.

י. מיוחס:

6) שיתוף פעולה עם ארגוני נוער המוכנים
לשתף פעולה עם המטרד. כלומר, אלה הם ארגוני הנוער המקבילים את
המצע לטיתוף פעולה ביניהם לבין מטרד החינוך והתרבות.

7) מוסדות חכמה וחסות מדריכים לכל
סוגי הנוער טמניתי.

תכנית החינוך המטלים מחייבת גמישות והענות
לתביעות שהזמן גרמן.

אשר לשאלת הסמכויות, כלומר, לפי איזה סמכות
פועלת לשכת הנוער? כי החינוך המטלים אינו נכלל בחוק חינוך חובה
והמדינה אינה חייבת לתת חינוך מטלים. אולם עמדת המטרד היא כזו שזהו
שירות חשוב שהמטרד מוכן לסייע לו ככל האפשר; ואני סבור שכדאי
לסייע לו יותר מאשר אנו מסייעים עתה. אולם, מאחר ואין החינוך המטלים
נכלל בחוק אנו מגייסים גורמים אחרים כמו: רשויות חינוך מקומיות
וגורמים ציבוריים שיטתנו עמנו פעולה. המטרד מצידו נותן את ההכוונה,
את התכנית והפיקוח, ובמידה מסוימת גם סיוע-מה בתקציב.

לשכת הנוער פועלת בסמכות של מסורת סכן
קיימת לשכת הנוער למעלה מ-20 שנה, עוד בתקופת מחלקת החינוך של הוועד
הלאומי וכל הגורמים ידעו שעליהם לפנות ללשכת הנוער.

לאחר פרסום חוק החינוך הממלכתי היה צורך
בהנחיות מסוימות למנהלי בתי-הספר האומרות באיזה תנאים הם רשאים לפתוח
מועדון בבית-הספר. אזי הוציא המנהל הכללי של המטרד, דוקטור אבידור,
חוזה. היה זה בשנת 1954 ובחוזר נאמר שמנהל בית-ספר המעוניין לפתוח
מועדון בבית-ספר רשאי לכונן בדברים עם גופים ציבוריים שונים שיהיו
מוכנים לקבל על עצמם אמצעי קיום המועדון, כי למנהל בית-הספר אין
האמצעים לכך. על המנהל לפנות באמצעות הרשויות המקומיות למשקח
על בתי-הספר באותו מחוז כדי לקבל את אישורו לפתיחת המועדון, לתכנית
פעולות המועדון ולמינוי המדריכים.

כן על מנהל בית-הספר למסור מדי פעם בפעם
דין-וחשבון על פעולות המועדון או בית-התלמיד ללשכת הנוער במטרד החינוך
והתרבות.

מטמך נוסף לפיו אנו פועלים הוא: ישנו
מצע שקיבל את אישורה של ועדת החינוך והתרבות של הכנסת. על יסוד
מצע זה רשאים ארגוני הנוער המוענינים לפנות למטרד החינוך והתרבות
ולתבוע חסות, לתבוע מעמד של תנועה מוכרת.

האם לשכת הנוער טבורה שהיא ממלאת את
תפקידה המוטל עליה? לשכת הנוער פועלת בהיקף של 400 מוסדות מכל הטוגים
טמניתי לעיל. היא מטעילה 1550 מדריכים, כולל קייטנות. אמנם לא
לשכת הנוער היא בותן העבודה. תקציבה של לשכת הנוער מגיע ל-160,000 ל"א
והיא מכילה בערך 50,000 ילדים. אולם התקציב הכולל של לשכת הנוער
מופעל גם על-ידי הגורמים האחרים המגיע ל-1,000,000 ל"א. ובכל זאת,
כאשר אני בא להטיב על השאלה הנידונה, אני אומר שלשכת הנוער אינה ממלאת
את התפקיד המוטל עליה. לדוגמה: ישנם 180 מושבי עולים ואנו פועלים
ב-22 - אני סבור שזהו אחוז צנוע למדי ביחס למה שיש לעשות. וזאת,
למרות שיטת התקדמות-מה בפעולות, הרי הרגשתנו היא שאיננו מכסים את כל
השטח המוטל עלינו.

האם אנו היחידים במערכת זו, האם לשכת הנוער
היא היחידה הפועלת בטטחים אלה שהזכרתי? לא, ישנן עוד סוכנויות חשובות

26.2.1957

סקירה על פעולות לשכת הנוער.

י. מיוחס:

ואנו דנים במסרד מדי פעם בפעם על דרכים, או על יצירת גוף מתאם. אני מקווה שנתקדם בכיוון זה יותר-ויותר. אני טבור טדבר זה נחוץ מאד. כרגע הענינים בטטח זה פרוצים במידה מסוימת.

עתה אני עובר למבנה לשכת הנוער. ללשכת הנוער יש מעין מסה ארצי של מנהל הלשכה ומזכירות - סתי פקידות, אשר אחת מהן היא מזכירה והשניה כתבנית - ומרכז פדרציית הצופים. הוא מרכז הסתדרות הצופים העברית וצופי המיעוטים. זוהי החסתתפות היחידה שעוד אעמוד עליה. כידוע לכם ישנם צופי המיעוטים הטועלים במסגרת אחת של פדרציית הצופים בישראל. מרכז הפדרציה נמצא בתקן לשכת הנוער. הדבר הזה נעשה מתוך שיקולים במסרד החינוך והתרבות, כי הפדרציה מתנהלת בחסות המסרד. כאן ישנה הסתתפות בפדרציית הצופים מכני כל העדות. זוהי הסתתפות היחידה. דבר זה היה גם פעם בחוק עוד בתקופת המנדט, ואף אנו סבורים שמגע זה הוא לטובה, כיון שרכיט מצופי המיעוטים נמצאים ליד בית-הספר וישנו שיתוף פעולה בין בית-הספר והצופים. ישנה חסיבות שפעולה זו תתרכז בידי לשכת הנוער.

מלבד זאת ישנם מפקחים ומדריכים במחוזות השונים. לפי טעה יש לנו במחוז הדרום חצי מפקח ובמחוז המרכז חצי מפקח. אנו סבורים שיש לעשות מאמצים ולהטלים את הדברים, ובעיקר, במחוז המרכז, כיון שזהו המחוז גדול. מאד וחצי מפקח אינו יכול להסטיק להקיף את כל העבודה. אני מקווה שתימצא דרך להטלמת המטרה הזו. האדם במחוז הדרום אינו יכול בעצמו להתפסט על כל המחוז. במחוז הדרום יש לנו אדם המטפל במועדונים במוטבי עולים והוא קצת מטלים אותנו.

ברור טצוות העובדים הוא מצומצם ביותר כדי להקיף את כל המפעלים טציינית. לכן אנו מטייעים, אף מקווים להרחיב את לטכות הנוער המקומיות. ליד כל רשות חינוך מקומית תקום לשכת נוער. עד כה הגענו להקמת למעלה מ-20 לטכות נוער. למטל, רשות החינוך המקומית בבאר-טבע. אנו אומרים לעיריית באר-טבע שאם היא רוצה לטפח את החינוך המטלים, הרי מרחוק לא נוכל לעזור לה רבות; ומטום כך עליה להקים לטכה מיוחדת לעניני נוער ואנו נטתתף רק בטכום מסויים. אנו רואים את התפתחות החינוך המטלים רק תודות להתענינותן של הרטויות המקומיות.

אביא לכם דוגמה מחולון מה עושה רשות מקומית המתענינת בכך: כידוע לכם התפתחה חולון בטנים האחרונות בממדי ענק וגדלה מ-6000 תוטבים לפני 7 טנים ל-40,000 תוטבים כיום, מ-1000 תלמידים לפני 5 טנים ל-7000 תלמידים כיום הבאים מ-40 ארצות. צויין טבבית-ספר אחד ישנם ילדים יוצאי 32 ארצות. מוטדות החינוך בכללם בעיר התפתחו התפתחות עצומה, וכפי שמסר לנו מר אילון מוצאים 40% מתקציב הרשות המקומית לעניני חינוך. חט גם ניגטו לפתח את פעולות החינוך המטלים. חט גייטו אדם אחד ללשכת הנוער המקומית, אשר אנו המלצנו עליו, כי המסרד הראטי מטייע בבחירת האנטים והט קיבלו אדם טוב מאד, אחד הוותיקים בטטח פעולה זה, אשר במטך 3-4 טנים הגיע להקמת מוטדות אלה: 5 בתי-תלמיד ליד 5 בתי-ספר טחט בעיקר מקולטי העליה החדטת. חט הלכו מהפרכים אל המרכז, כלומר, לא הלכו בדרך של דאגה לאוכלוטיה הוותיקה, אלא דוקא מתוך דאגה לעולים החדטים. חט הקימו טני בתי-תרבות ביטובים חחדטים. אנו ביקרנו כאחד מבתי-תרבות אלה בזמן פעולתו. היו טט קבוצות גדולות של ילדיה, אשר רוכט ילדי עולים חדטים, והיתה טם אווירה של טמחה וחדות חיים במסגרת חוטטית זן בעת של נופט חן במטחק, טירה, מחול, טיחות וקריאה. הדבר המעניין ביותר, היפה ביותר והמעודד ביותר הוא טאנטי העיני וראט העיר עצמו נלהבים גדולים מאד בטטח פעולה זה, כי חט רואים בכך, ובצדק, אחד האמצעים היעילים ביותר ליצירת הרגשה של מיזוג גלויות על-ידי מטגט חוטטי במטחק. אותה טעה נעלמים כל חתבדלים ועולה האחדות. היתה להט תלונה חמורה ביותר והיא שחסתתפות לשכת הנוער המרכזית בפעולותיהם קטנה. אנו נותנים להט 100 לחי לחודט לפעולות טונות במועדונים; כן אנו מטתתפים ב-50 או 75 לחי בלשכת הנוער. אולט כאן אטט יכולים לראות את המגמה: אנו רואים חסיבות גדולה כביצור לשכת

26.2.1957

סקירה על פעולות לסכת הנוער.

י. מיוחס:

הנוער. כאשר אנו מקציבים הקצבות מסוימות, הרי חלק מהן מיועד להבטחת קיומה של לסכת הנוער. אין טפק שהן מהוות אחוז קטן מהוצאות הרטויות המקומיות, ולמר אילון ישנן תביעות נוספות. עתה נטוס ויכוח בין הרטויות המקומיות לבין המטרד. הט חטפו את הוויכוח, אף קראו למועצה אזורית של מורים, וכאותה הזדמנות ביקשו להרצות בפני המורים על נוטא זה. בסיוור חטתתף אתי מפקח המחוז, מר פרסקי, ובדיון עם המורים - מר גוטמן. הוא עורר את הטאלה שחרטות המקומית דורטת לחרטות לה לכלול בסירותיט הנוטפייט את החינוך הטטליט, כלומר, הט מבקטיט להרטות להט לגבות סכום טטוייט מהורי התלמידיט בבתי-הטפר במטגרת אגרת החינוך לטובת החינוך הטטליט. כפי טהבינותי מהדיוניט, מפקח המטרד לעטות זאת, אט כי אין זה אומר טאין הוא מחייב את החינוך הטטליט. אך המטרד. אומר טהוצאה זו צריכה לבוא מהמטיט טגובה העיריח. ואילו העיריח אומרת טיט חטט סיכולע לענף זה. אני מניח טאתט יכוליט לתאר לכם את חתמונה ואת מצבי בכל הענין.

טוחחתי על כך עם מר טריד ואני חוטב שחרטות המקומית תפנה חרבה יותר אמצעיט לצרכי החינוך הטטליט מאלה טהיא תקבל מאגרת החינוך. היא תקציב זאת למבניט והוצאות אחרות. על-כן צריך להבתן עידוד זה, וכעיקר מתוך האטפקט של תפקידי החינוך הטטליט בתקופת מיזוג גלויט. אני סבור טיט לעטות הכל כדי לעודד דבר זה. אני מטכייט טדבר זה יקבל את הגטמתו באמצעות מר טריד. אני מקווה שתימצא הדרך להבטחת ההקצבה לרטויות המקומיות. לטכות נוער מטוג זה הקיימת בחולון ישנן בלמעלה מ-20 מקומות. בטבוע האחרון נוטדה לסכת נוער בעיריית ירוטליט, ויט לכרך על כך. דבר זה עלה לנו במאמציט גדוליט. עיריית ירוטליט לא נזקקה עד עתה למוטד זה. אולט באמצעות אותט דרכי / העידוד והטפיתוי ועל-ידי מתן הקצבה מיוחדת על-מנת להבטיח את קיומה של לסכת הנוער גט בעיריית ירוטליט הוקמה לסכת הנוער המקומית.

אטר לטוגי המוטדות הטוניט: 1) מרכזי נוער. קיימיט בארץ 3 טיפוטסיט של מרכזי נוער. אלה הט בעיקר מרכזי נוער ביטובי עוליט. ישנו מרכז נוער מטולב חדואג לאוק להטטיט אגיליט של בית-הטפר, כלומר, מגיל 6 טניט ואינו בטאר בגיל 14 שנה, אלא כולל את הנוער עד גיל 18 שנה. מרכז הנוער הטטולב כולל פעולות חינוכיות וחברתיות. כן הוא כולל הכטרה מקצועית של בני 14-18. יט לנו דוגמה של מרכז נוער כזה בבית-טטט, אטר היה למעשה הדוגמה חראטונה למוטדות מטוג זה. טט ניתן החינוך המקצועי על-ידי המחלקה לחינוך מקצועי של אחדטה. מרכז הנוער הזה הוקט בטיתוף עם אחדטה, מטרד החינוך והתרבות ומטרד הטעד.

הפעולות המתנהלות בו הן חברתיות-תרבותיות לגילאי בית-הטפר היטודי; ופעולות החינוך הטרום-מקצועי ומקצועי לגיליט 14-18 שנה, במליט אחרות: במרכז הנוער הזה ישנן בתי-מלאכה לנגרות, סנדלרות, תפירה ומטק בית לבנות. כל בתי-המלאכה הללו טוחזקיט על-ידי אחדטה. מאחר ומרכז נוער כזה הו מטותף לכמה גורמיט מקציב מטרד הטעד 50% מההוצאות החברתיות-תרבותיות, כי מטרד הטעד מעוניין בטעולות אלה, ובצדק, כי הוא רואה בהן מניעת הפקרת הילדיט לרחוב. בזכות קיומו של המוטד הזה קטנו מספר מקרי העבריינות בטביבה, ובעיקר, בהטוואה למה טהיה לפני קיומו של מוטד זה. זוהי אחת הדוגמאות הטעטות טפעולות הנוער נעטות במקום זה על-ידי ריכוז כל הגורמיט במקום אחד.

אף פעולות הגדנאע נערכות במרכז נוער זה. צהאל טולה את המדריכייט לטט כדי לחכין את הילדיט בהכטרתט חטרום-צבאית. אזי יודעיט ילדי המקום טיט, להט מרכז נוער חדואג לצרכיהט הטוניט, מני חוטיט כגון קבת הט. הדיבור כיון טאנו רואיט בטעולה הזו ביטובי עוליט חדטיט ריכוז כל הגורמיט. זהו אב-טיפוט למה טרצוי טהיה. כאן ישנן ילדיט המקבליט גט ארוחה וילדי בתי-הטפר מקבליט את ארוחתט בבתי-

26.2.1957

סקירה על פעולות לטבת הנוער.

י. מיוחס:

הספר. או למשל, בכאר-טבע ישנם שני בתי-ספר: ממלכתי וממלכתי-דתי. תלמידי כיתות ז-ח מבתי-ספר אלה באים לקבל את שיעורם הטרומ-מקצועי במרכז הנוער. באופן זה הפך להיות מרכז הנוער חלק מרכז ומטלים את כל הפעולות במקום. בחינוך המקצועי לבנות מגיל 14 עד 18 שנה ישנן כ-80, ובחינוך החברתי - 200-250. זהו טיפוס של מרכז נוער מסולב. לצערי, מטרד החינוך והתרבות אינו יכול לטפח רבים כמותו, כי אין לו האמצעים לכך. אולם הסוכנות - המחלקה לעליית הנוער והמחלקה לקליטת עולים צעירים - בטיתוף עם מטרד העבודה ומטרד החקלאות הקימו מרכז נוער הדואג לגילאי 14-18 ולהכרתם המקצועית. ישנם 13-15 מרכזי נוער כאלה. אין לך מרכז נוער מוגדר, למשל, בכאר-טבע סאליו באים גם ילדי המקום לפעולות חברתיות-תרבותיות. מרכז הנוער של הסוכנות מיועד אך ורק לגילאי 14-18 שנה.

נוצר מגע בינינו לבין הסוכנות והצענו להם שבמקום שמרכז הנוער נמצא סמוך למקום יטוב יפגשו את המוסד גם בפני הנוער שבסביבה, כדי שנוער זה בגילאי בית-הספר לא יהיה מופקר לרחוב. הם מוכנים לקבל הצעה זו ועתה מתנהל מטא-ומתן עם באי-כוח הסוכנות ולטבת הנוער. לכטדבר זה יתאסר נוכל להקים 2-3 דוגמאות מסוג זה. אנו רואים ברכת רבה בטיפוס זה של מרכז נוער מסולב.

(2) מועדון טכני שהחל להתפתח בחיפה על-ידי פעולה מיוחדת של מועצת פועלי חיפה. מועדון זה הוא עצמאי ומטמט בחינוך לטכניקה אמצעי מרכזי לריכוז הנוער בסביבה. זהו אמצעי יעיל מאד טיט לו השפעה גדולה, ולנוער ישנה זיקה גדולה מאד לכך. מחיפה התפשט הדבר לטביבות חיפה. הם פנו אלינו לפני 4 שנים וביקשו שיתוף פעולה. אסרנו להם שאם הם יכנסו למסגרת וישתפו גורמים ציבוריים רחבים נוכל לשתף פעולה עמם. אזי הוקמה אגודה מיוחדת לעידוד החינוך הטכני. מועדון טכני זה יט לראותו מנקודת מבט של תחביב, ומשתפים כאן גורמים ציבוריים. רב אלוף דורי הוא יוטב ראט האגודה. המטרד חכיר באגודה זו ומאז אנו משתפים פעולה עמם. אנו מקצינים להם סכום לא גדול. דוגמה זו מתפשטת עתה ועומדים לפתוח עתה 3 מועדונים חדשים: בבית-סאן, חצור וטבריה עלית. האגודה היא אציית. לכטיאסר התקציב, ואט דבר זה יכנס לתוכו תוכל לטבת הנוער להקציב סכומים מסויימים לכך.

(3) מרכז נוער חברתי-תרבותי. היינו, אין בו היטוד הנוסף של המועדון הטכני, או של ההכשרה הטרומ-מקצועית או מקצועית לפי הדוגמה שבכאר-טבע, אלא זהו מרכז לפעולה חברתית-תרבותית. למרכז נוער זה באים לא רק ילדים בגיל בית-הספר היסודי, אלא גם נוער בגיל 14-18. מרכזים כאלה ישנם בכאר-טבע, נהריה, קרית ים, ירוטלים, תל-אביב, חיפה וצפת. ישנם כ-16 מרכזים כאלה, אטר התפתחותם הטובה מאד וחיונית מאד, כי הם משמטים גורם חשוב לחיי הטכונה. אנו רואים במגמה זו של מרכז הנוער אחת הדרכים החשובות ביותר לפיתוח החינוך המטליים.

חיוור ב. צ. תראל: אני מודה בעד הסקירה המקיפה.

חיטיבה נבעלה בטעה 13.00